

NACIONALINIO M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJAUS
INFORMACINIS PRANEŠIMAS
2026-10-28

JURGIUI MAČIŪNUI – 95! ŠVENČIA KAUNAS, VILNIUS, NIUJORKAS

Lapkričio 8-ą dieną Jurgiui Mačiūnui – vienam garsiausių Lietuvos menininkų pasaulyje – būtų suėję 95-eri metai. Gimtadienio šventė sujungs tris Mačiūno miestus: Kauną, kur jis gimė ir augo; Niujorką, kur sukūrė ryškiausius savo darbus; ir Vilnių, kuriame po Mačiūno mirties atgimė *fluxus* dvasia.

Lapkričio 6–8 dienomis trijuose miestuose vyks specialiai Mačiūno gimtadieniui skirti renginiai. Daliaus Naujokaičio-Naujo ir „Nojo Airlines Ensemble“ koncertas, Agnės Taliūtės ir Saulės Norkutės paroda-instrukcija „Memorialas nežinomam menininkui“, kompozitoriaus ir garso menininko Kristupo Giko muzikinė instaliacija, edukacijos, turai po Mačiūnui skirtas parodas. Niujorke Robertas Narkus kartu su Lietuvos ir Niujorko menininkais pristatys hepeningą „Brangus Jurgi,“, kurį tiesiogiai stebėti kviečiama ir Lietuvos publika.

Trys miestai, vienas meninis veiksmas

Lietuvos menininko Roberto Narkaus hepeningas *Dear George* (Brangus Jurgi) lapkričio 8 d. vyks meno erdvėje *times* Niujorke ir 19 val. bus tiesiogiai rodomas Kaune, Paveikslų galerijoje, ir Vilniuje, Jono Meko vizualiųjų menų centre.

„Brangus Jurgi“ bedraaatoriai – Lietuvos ir JAV menininkai: Paulius Janušonis, Kristupas Bubnelis, Umeras Majeedas ir Michaelis Portnoy. Kuratorės – Summer Guthery ir Francesca Sonara.

Robertas Narkus sako, kad Mačiūnas įkūnija tai, ko mes bijome šiuolaikiniame mene, – nepatogius klausimus, nerimtumą, pokštus ir išdaigas: „Renginys Niujorke savo forma yra *afteris* – vakarėlio dalis, vykstanti po vakarėlio – kai gali kalbėti nebegalvodamas apie savo žodžių ir veiksmų pasekmes. Tortas jau suvalgytas, oficiali dalis įvykusi, nebereikia apsimetinėti ir gali pakalbėti apie tai, kas guli ant širdies.“

Narkus Mačiūnui parašė laišką, kuriame kalba apie pasikeitusį Niujorką, jo sukurtą loftų likimą, Mačiūno kūrinių vietą muziejuose ir jo idėjų gyvenimą praėjus beveik penkiems dešimtmečiams po mirties. „Gal žmonės mano, kad turėtume mokytis džiaugtis mažais dalykais? Gal turėtume daugiau bendradarbiauti? Gal turėtume daugiau žaisti?“ – klausia R. Narkus laiške Mačiūnui.

Šie klausimai atliepia ir vietas, kurioje vyks hepeningas, istoriją. XX a. antrojoje pusėje Žemutinis Manhatanas tapo vienu svarbiausių pasaulio eksperimentinio meno centrų. Čia menininkai laužė įprastas kūrybos taisykles, kūrė naujus meno judėjimus ir ieškojo kitokių santykio su kasdienybe formų. Būtent šiame Niujorko rajone veikė Jurgis Mačiūnas, o jo suburti menininkai keitė supratimą apie tai, kas yra menas, ir trynė ribas tarp kūrybos ir kasdienio gyvenimo.

Meno erdvės *times* direktorė ir bendrakūrė Summer Guthery pabrėžia, kad apie Žemutinio Manhatano meno istoriją neįmanoma kalbėti nepaminint *fluxus* ir jo iniciatoriaus Jurgio Mačiūno. Pasak jos, Mačiūno palikimas primena, kad kultūra nepripažįsta geografinių ribų, o svarbūs dalykai gimsta žmonėms susitikus, dalijantis idėjomis ir kuriant kartu.

Jurgis Mačiūnas – ne tik meno istorija

1931 m. Kaune gimęs Jurgis Mačiūnas tapo viena svarbiausių XX a. avangardo figūrų ir *Fluxus* judėjimo pradininku. Jo idėjos keitė supratimą apie tai, kas gali būti menas, kas gali jį kurti ir kur baigiasi kūrinys bei prasideda kasdienybė. Mačiūnas jungė įvairių sričių menininkus, skatino eksperimentuoti ir laužyti nusistovėjusias taisykles, o jo veikla Niujorke tapo reikšminga tarptautinės meno istorijos dalimi.

Lietuvos kultūros atašė JAV Akvilė Kavaliauskaitė Mačiūną įvardija kaip svarbų Lietuvos ir JAV meno scenų jungties tašką. Niujorko modernaus meno muziejuje (MoMA) eksponuojama jo instaliacija „One Year“, sukurta iš 1974 m. suvartotų produktų pakuočių, ir šiandien traukia žiūrovų dėmesį. Pasak A. Kavaliauskaitės, R. Narkaus ir bendraautorių performansas „Brangus Jurgi“ – tai pagarba Mačiūnui, kartu žvelgiant į dabartį ir ateitį.

Kaune – gyva muzika, parodos ir *fluxus* eksperimentai

Lapkričio 8 d. 17.30 val. Kauno paveikslų galerijoje vyks Daliaus Naujokaičio-Naujo ir „Nojo Airlines Ensemble“ koncertas, skirtas Jurgio Mačiūno 95-ajam gimtadieniui. Tris dešimtmečius Niujorke gyvenantis perkusininkas, kompozitorius ir dirigentas subūrė muzikantus, kuriuos sieja ilgametė draugystė ir polinkis eksperimentuoti. Ansamblio sudėtis nuolat kinta, o skirtingos instrumentuotės, gyva džiaz muzika ir improvizacijos kiekvieną pasirodymą paverčia nenusapnuojamu įvykiu.

D. Naujokaitis bendradarbiavo su Jonu Meku ir kitais Niujorko menininkais, kūrė muziką filmams, performansams ir teatrui. Šįkart koncertas taps ne tik muzikiniu Jurgio Mačiūno pagerbimu, bet ir įžanga į tiesioginę jungtį su Niujorku. Jam pasibaigus, Kauno paveikslų galerijos erdvėse bus rodomas hepeningas „Brangus Jurgi“.

Lapkričio 7 d. galerija kvies *fluxus* ne tik pažinti, bet ir patirti. Edukacijos, kūrybinės dirbtuvės ir turas po Audriaus Naujokaičio parodą „Niujorko atspindžiai“ skatins žaisti, eksperimentuoti, kurti pagal instrukcijas ir į meno istoriją pažvelgti netikėtu kampu.

O galerijoje jau veikianti paroda „Patirti Jurgį Mačiūną“ kviečia šiuolaikinių Lietuvos menininkų darbais pažvelgti į Mačiūno idėjas šiandien ir klausia, ar menas gali tapti gyvenimu, o kasdienybė – kūrybišku, žaismingu ir netikėtų kupinu meno kūrinium.

Vilniuje – filmas apie Mačiūną, muzikos performansas ir atminimo ritualas

Jono Meko vizualiųjų menų centras Vilniuje Jurgio Mačiūno gimtadienį minės dviejų dienų programa. Lapkričio 6 d. Vilniaus kinotekos salėje žiūrovai galės pamatyti retai rodomą Jono Meko filmą „Zefiro Torna, arba vaizdai iš Jurgio Mačiūno gyvenimo“ (1992) 16 mm kino juostoje. Filmą pristatys Sebastianas Mekas.

Lapkričio 8 d. centre atidaroma Agnės Taliūtės ir Saulės Norkutės paroda-instrukcija „Memorialas nežinomam menininkui“. Ji žvelgia ne tik į Jurgio Mačiūno kūrinių archyvą, bet ir į jo kasdienybę, dienotvarkę, mąstymo procesus – į menininko ir žmogaus visumą bei jo kūrybinę raidą, kuri, pasak paties Mačiūno, dažnai lieka istoriškai nematoma ir nepažini. „Paroda-instrukcija veikia kaip rimtai juokinga arba juokingai rimta instrukcija. Ja sekdami, lankytojai kurs asmeninį ir kolektyvinį Mačiūno portretą-paminklą ir dalyvaus atminimo rituale-ceremonijoje“, – teigia šios parodos-instrukcijos kūrėjos A. Taliūtė ir S. Norkutė.

Atidarymo vakarą kompozitorius ir garso menininkas Kristupas Gikas kurs interaktyvią muzikinę instaliaciją, kurią galės aktyvuoti kiekvienas šventės dalyvis. Vilniaus programą pratęs tiesioginė vaizdo jungtis su Niujorku – R. Narkaus hepeningas „Brangus Jurgi“, tapsiantis bendru trijų miestų meniniu įvykiu.

Fluxus – idėja, kuri nesibaigia

Jurgio Mačiūno 95-asis gimtadienis primena, kad *fluxus* nėra vien meno istorijos skyrius ar muziejuose saugomas palikimas. Tai požiūris, skatinantis abejoti įprastomis taisyklėmis, jungti skirtingus žmones ir kūrybą priartinti prie kasdienybės. Kauną, Vilnių ir Niujorką sujungiantys renginiai kvies ne tik prisiminti Mačiūną, bet ir pratęsti jo pradėtą pokalbį apie tai, kas yra menas ir kokią vietą jame užimame mes patys.

Partneriai: meno erdvė *times* New York, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Niujorke, Lietuvos kultūros institutas, Kauno paveikslų galerija, Jono Meko vizualiųjų menų centras, Vilniaus miesto savivaldybė.

Rėmėjas: „Reefo“.

Bičiulis: Genys Brewing Co. Nealkoholinis

Kontaktinė informacija žiniasklaidai:

Lina Pranaitytė el. p. lina.pranaityte@ciurlionis.lt (renginiai Kaune)

Grażina Michnevičiūtė el. p. grazina@mekas.lt (renginiai Vilniuje)

Akvilė Kavaliauskaitė el. p. akvile.kavaliauskaite@lithuanianculture.lt, Rasa Jakilaitienė el.p. rasa.jakilaitiene@lithuanianculture.lt (renginys Niujorke)